

นัยทางสังคมผ่านภาษาแสดงอารมณ์ขันที่ปรากฏในหนังตะลุง

คณะน้องเดี่ยวลูกทุ่งวัฒนธรรม

Social Implication through the Language Conveys Humors in Shadow Play of

Nongdeaw Lookthung Watthanatham Group

มรกต เรืองมา¹ / เมธาวิ ยุทธพงษ์ธาดา² / รุจิรา เส็งเนตร³

Morakot Ruangma / Methawee / Yuttapongtada / Rujira Sengnet

¹สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Thai Language Program, Department of Thai Language, Faculty of Humanities, Kasetsart University

^{2,3}ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Department of Thai Language, Faculty of Humanities, Kasetsart University

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานัยทางสังคมผ่านภาษาสื่ออารมณ์ขันที่ปรากฏในหนังตะลุงน้องเดี่ยวลูกทุ่งวัฒนธรรม ข้อมูลที่นำมาใช้วิเคราะห์ได้มาจากแผ่นการบันทึกภาพและเสียงบทสนทนาของตัวละครในหนังตะลุงชุด หลกฮาภาษาหนังเดี่ยว เป็นจำนวน 16 ชุด ผลการศึกษาพบว่าภาษาเป็นเครื่องมือที่แสดงนัยทางสังคมซึ่งเกิดจากการนำเสนอกลุ่มบุคคลตกเป็นเป้าล้อเลียนมี 8 กลุ่มดังนี้ ผู้มีความผิดปกติทางร่างกายที่ถูกตอกย้ำความด้อยกว่าและการไม่ได้รับการดูแลที่เหมาะสมจากปกติ สามีภรรยาที่มีความขัดแย้งต่อกัน นักการเมืองที่ถูกนำเสนอให้ไม่สามารถแก้ปัญหาของประชาชน ตัวละครที่ควรเป็นแบบอย่างถูกนำเสนอให้เป็นคนโง่เขลา จู้โง่งไม่น่าเชื่อถือ เด็กที่แสดงพฤติกรรมด้านลบต่อผู้ใหญ่ กลุ่มชาติพันธุ์ถูกนำเสนอให้มีความบกพร่องในการใช้ภาษา กลุ่มคนที่ทำผิดศีลธรรมและผิดขนบความเชื่อต่าง ๆ ที่แสดงถึงการต่อต้านความถูกต้องและเลือกจะกระทำสิ่งผิด และวัยรุ่นที่ถูกนำเสนอในมุมมองของผู้ใหญ่ว่าเป็นผู้สร้างปัญหาต่างๆ

คำสำคัญ: นัยทางสังคม, ภาษาแสดงอารมณ์ขัน, หนังตะลุงน้องเดี่ยวลูกทุ่งวัฒนธรรม

Abstract

The purpose of this research was to study social implication through the language conveys humors in Shadow Play of Nongdeaw Lookthung Watthanatham Group. The material and data for this research were the recordings of live performances of shadow play of Nongdeaw Lookthung Watthanatham Group. The study found that the language was the tool that showed social implication from the group of persons . There were 8 groups: Persons has physical disorders that was reinforced defect and unsuitably took care from a normal person. Husband and wife had confliction. Politicians could not solve problems. Honorable persons were represented as stupid trick and untrustworthy persons. Children showed negative behavior to adult. Ethnic minorities were presented to have defect in using language. Immoral persons resist a tradition and teens made problem in adult's opinion.

Keywords: social implication, language conveys humors, shadow play of Nongdeaw Lookthung Watthanatham group

บทนำ

อารมณ์ขันเป็นเรื่องพื้นฐานของชีวิตมนุษย์มีในทุกชนชั้น ทุกสังคม ทุกเชื้อชาติ ในสังคมไทยมักจะเห็นอารมณ์ขันแทรกอยู่ในการละเล่นพื้นบ้านโดยทั่วไปในแต่ละภาค ในภาคใต้หนังตะลุงคือการละเล่นที่เป็นที่นิยมและมีเอกลักษณ์ในการสร้างอารมณ์ขันผ่านบทสนทนาของตัวละครที่ใช้ภาษาเป็นสื่อกลาง

Fairclough (1989 cited in Jaroenkiatboworn, 2005: 4) ได้กล่าวว่า ภาษาที่มนุษย์นำมาใช้ไม่ได้เป็นเพียงสิ่งที่ถูกสร้าง หรือสังคมเป็นตัวกำหนด หากแต่ภาษากลับเป็นสิ่งที่กำหนดสังคมได้เช่นกัน เพราะในขณะที่มนุษย์ใช้ภาษาอยู่นั้น มันอาจเป็นการตอกย้ำ หรือสร้างอุดมการณ์บางอย่าง เช่น ความสัมพันธ์เชิงอำนาจแบบต่างๆ การเหยียดชาติพันธุ์ ความไม่เท่าเทียม จึงเป็นไปได้ว่า ภาษาสื่ออารมณ์ขันในหนังตะลุงไม่เพียงแต่ทำหน้าที่สร้างอารมณ์ขัน แต่อาจนำเสนออัยทางสังคมที่แฝงความคิด ดังที่ Krumram (2011: 7) ได้กล่าวว่าอารมณ์ขันจัดเป็นเครื่องมือในการแสดงทัศนวิจารณ์แบบแอบแฝงของสังคม เพราะสังคมทุกสังคมย่อมมีกฎเกณฑ์ที่ทำได้และทำไม่ได้ หากสิ่งใดที่สังคม

ปกปิดหรือห้ามกลับเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และการระบายออกย่อมเกิดขึ้น สิ่งที่สามารถทำได้นั้นคือเรื่องตลก เพราะอารมณ์ขันจะทำให้คนฟังมองข้ามสาระที่แท้จริง เช่นเดียวกับ Kratai-intra(1978: 227) กล่าวถึงการใช้อารมณ์ขันเป็นเครื่องมือชี้แนะสังคมว่า “นักเขียนใช้กลวิธีในการสร้างวรรณกรรม ขบขันอย่างมีจุดมุ่งหมายคือ เพื่อความบันเทิงเป็นสำคัญและมีจุดมุ่งหมายในการชี้แนะจุดบกพร่องของสังคมหรือพฤติกรรมของบุคคลในสังคมตลอดจนเสนอแนะวิธีแก้ไขสังคมให้ดีขึ้นแฝงอยู่ด้วย”

อารมณ์ขันจะแฝงนัยทางสังคมตามความคิดของผู้สื่อทั้งในฐานะผู้เขียนหรือผู้พูดที่จงใจสื่อออกมาผ่านถ้อยคำบทสนทนาที่ทำให้เกิดอารมณ์ขันของตัวตลกดังที่ Jaroenkiatboworn (2005: 64) กล่าวว่าเรื่องตลกในทุกวัฒนธรรมนั้นไม่ได้เป็นเพียงเรื่องที่ตั้งขึ้นแล้วมีตัวละครแบบใดก็ได้ แต่เป็นการเลือกเสนอกลุ่มคนในสังคมบางกลุ่มให้กลายเป็นตัวตลก “butt of the joke” ดังที่นักวิเคราะห์ Karman (1998 cited in Jaroenkiatboworn, 2005: 138) เรียกว่าเป็น “เป้าล้อเลียนทางอุดมการณ์” (ideological target) โดยอธิบาย ว่ากลุ่มบุคคลที่ถูกทำให้เกิดประเด็นการหัวเราะเยาะเย้ย เช่น การแต่งงาน นิยายรัก กลุ่มบุคคลที่มีอำนาจหรืออิทธิพลในสังคม เป็นต้น

หนังตะลุงน้องเดียวลูกทุ่งวัฒนธรรมเป็นหนังตะลุงที่รับงานแสดงตลอดปี ตลอดจนการได้รับความสนใจจากสื่อต่างๆ โดยเฉพาะ “รายการคนค้นคน” ที่ผลิตรายการสารคดีของบริษัททีวีบูรพาซึ่งได้ให้ความสนใจในตัวหนังน้องเดียว หรือนายบัญญัติ สุวรรณแว่นทอง ที่ได้รับความนิยมจึงได้จัดทำสารคดีในตอนที่มีชื่อว่า “เดียวคนเล่นเงาใน โลกมืด” ออกอากาศทางช่องโมเดิร์นไนน์ทีวี เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 และนอกจากนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชได้เสนอชื่อนายบัญญัติ สุวรรณแว่นทอง (หนังน้องเดียว) เข้ารับพระราชทานปริญญา ศิลปศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชานาฏศิลป์และแสดง โดยสภามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความสามารถและมีความเป็นอัจฉริยะ แม้เป็นคนพิการทางสายตาแต่สามารถร้องเพลงและเล่นหนังตะลุงจนเป็นที่ยอมรับของคนภาคใต้และเป็นการปลุกกระแสศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ให้กลับมาจากที่มีคนนิยมดูหนังตะลุงน้อยลงกลับเป็นที่สนใจอีกครั้ง (PostToday, 2016)

ด้วยลักษณะการใช้ภาษาของหนังตะลุงคณะน้องเดียวลูกทุ่งวัฒนธรรมที่สร้างอารมณ์ขันและแสดงให้เห็นความคิดทางสังคมจนหนังตะลุงกลับมาได้รับความสนใจมากขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษานัยทางสังคมที่แฝงออกมาผ่านบทสนทนาของตัวละครในหนังตะลุงที่ตกเป็นตัวตลกหรือ เป้าล้อเลียนทางอุดมการณ์และนำไปสู่อารมณ์ขัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษานัยทางสังคมที่สะท้อนจากบทสนทนาในหนังตะลุงคณะน้องเดียวลูกทุ่ง วัฒนธรรม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากจากแผ่นบันทึกการแสดงสด โดยการถอดบทสนทนาเป็นวงจภาษา จากแผ่นบันทึกการแสดงชุดหลักภาษาหนังเดียว ตั้งแต่ชุดที่ 1 ถึง ชุดที่ 16 จำนวน 32 แผ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2558 ซึ่งถอดบทสนทนานั้นจะใช้ข้อมูลเฉพาะวงจภาษาที่ทำให้เกิดอารมณ์ขัน โดยมี เกณฑ์พิจารณา คือ เสียงกลองหรือเสียงอื่นใดที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อบ่งชี้จุดตลกที่มาจากการคาดคะเน ของนายหนังตะลุงและลูกทุ่งผู้วิจัยจะบันทึก โดยใช้สัญลักษณ์คือเครื่องหมายดอกจัน (*) กำกับบท สนทนา แล้วนำบทสนทนาที่ได้มาวิเคราะห์
3. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ภาพสะท้อนนัยทางสังคมซึ่งพิจารณาจากบทสนทนา ที่สร้างอารมณ์ขันโดยเน้นวิเคราะห์จากการนำเสนอบุคคลหรือคนให้กลายเป็น “ตัวตลก” ที่ตกเป็น “เป้าล้อเลียนทางอุดมการณ์” ของสังคม ตามแนวคิดของ คาร์มัน
4. ขึ้นเสนอผลการศึกษา ผู้วิจัยจะเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

บทสนทนาในหนังตะลุงน้องเดียวลูกทุ่งวัฒนธรรมที่สร้างอารมณ์ขันจะแฝงนัยทางสังคม ผ่านความคิดออกมาโดยการเลือกเสนอบุคคลบางกลุ่มให้กลายเป็นตัวตลกหรือเป็นเป้าล้อเลียน ผลการวิเคราะห์พบกลุ่มบุคคลดังนี้

1. ผู้มีความผิดปกติทางร่างกาย

อารมณ์ขันที่เกิดจากผู้ที่มีความผิดปกติทางร่างกาย จากการศึกษาในบทสนทนาหนังตะลุง น้องเดียวลูกทุ่งวัฒนธรรมพบเป็นจำนวนมาก ซึ่งแบ่งได้ 2 ลักษณะ

- 1.1 ตัวละครที่ถูกสร้างให้มีความผิดปกติ ซึ่งเป็นตัวตลกในหนังตะลุงที่มีมานานและเป็น ที่รู้จัก เช่น ปราบซึ่งเป็นตัวละครที่ไม่มีจมูก เนื่องจากเป็น โรคจริตสีดวงจมูก ไอ้ดึกที่มีปากยาวเหมือน

ปากเปิดทำให้การพูดไม่ชัด เบี่ยงที่พูดติดอ่าง และตัวละครอื่นๆ ซึ่งมักมีความผิดปกติที่เกี่ยวกับระบบการออกเสียง จากการวิจัยพบนัยทางสังคมนำเสนอตัวละครกลุ่มนี้ แสดงให้เห็นว่าสังคมมองความด้อยของคนกลุ่มนี้ว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความผิดพลาดในการสื่อสารและก่อให้เกิดการตีความที่ผิดซึ่งทำให้กลายเป็นเรื่องตลก

ราชา: "ไอ้โหร่มึงถามว่าปลือไอ้ปราบ ถามมาดิกูบอกเอง (มึงถามว่าอะไรไอ้ปราบ ถามมาดิกูจะบอกเอง)

ปราบ: ว่าเดินไปแต่งงานว่าเดินตดเท่าโหร (บอกว่าไปแต่งงานท่านตด(ตก)ก็บาท)

ราชา: "ไอ้โหรว่า (อะไรวะ)

ปราบ: ว่าแต่งงานเดินตดเค้าเท่าใด (บอกว่าแต่งงานท่านตด(ตก)เท่าโหร)

ราชา: หม้ายกุดตสองทีเดียวกุกะมา กูไม่สู้ตดมากบัคสี่เขาแหละ***** (ไม่เท่าโหรก็ตดตักสองทีเดียวกุกก็กลับ กูไม่กลัวตดมากกูอายุเขา)

(ชุดหลักภาษาหนึ่งเดียวชุดที่ 2 บทสนทนาที่ 11)

บทสนทนาที่ตัวละครมีความผิดปกติทางร่างกายคือ ปราบ ซึ่งไม่มีมุกทำให้การพูดไม่ชัดจนออกเสียง /ก/ เป็น /ค/ คือคำว่า ตก ที่หมายถึงการให้ล่าสินสอดที่ไปสู่ออก กลายเป็น คำว่า ตด ที่หมายถึงการผายลม ส่งผลให้คู่สนทนาเข้าใจผิด เป็นการนำเสนอต่อย้ำความผิดปกติของร่างกายทำให้ผู้ออกเสียงผิดและกลายเป็นเรื่องตลก

1.2 การสวมบทของนายหนังที่มีความพิการทางสายตา ผ่านตัวละครที่ตนต้องการสื่อ เป็นการกล่าวถึงข้อบกพร่องของตัวเองซึ่งพบในบทสนทนาหนึ่งตะลุงน้องเดียวลูกทุ่งวัฒนธรรมเป็นจำนวนมาก จากงานวิจัยพบว่านัยที่สะท้อนผ่านการสวมบทของนายหนัง แสดงให้เห็นถึงข้อดีในความบกพร่องของตนที่คนปกติไม่สามารถทำได้ และในบางแง่ก็เป็นการนำเสนอถึงการไม่ได้รับการดูแลที่เหมาะสมจากคนปกติ หรือกล่าวถึงปัญหาที่ต้องเจอจากคนปกติ ทั้งนี้เพื่อให้สังคมยอมรับความสามารถ ตลอดจนการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจของคนปกติทางร่างกายและผู้พิการดังตัวอย่าง

นายหนังตะลุงสวมบทเป็นหนู๋นุ้ย

หนู๋นุ้ย: แลหนังให้คลายเครียดกันนี้ หนังน้องเดียว เฮ้..พี่น้องที่จะโทรรับหนัง หนังกะติดช่วงนี้ ท่านบางที่โทรไปกะไม่สะดวก ช่วงเช้านายหนังนอน เปิดเครื่องหวั่นเย็น ใครที่โทรไม่ติดต่อไปกะส่งอีเมล (ดูหนังตะลุงน้องเดียวแก่เครียดกันกันนี้ ส่วนพี่น้องที่โทรมาติดต่อรับหนัง ช่วงนี้หนังจะไม่ค่อยว่าง บางท่านโทรไปผมก็ไม่สะดวกรับสาย เพราะช่วงเช้านายหนังนอน จะเปิดเครื่องอีกทีก็ตอนเย็น ใครที่โทรไม่ติดก็ส่งอีเมล)

เท่ง: ส่งไอ้ไทรเก๊ะ (ส่งอะไรนะ)

หนู๋นุ้ย: อีเมล (อีเมล)

เท่ง: ออ ทันสมัย(ออ ทันสมัย)

หนู๋นุ้ย: เวอร์ วาย เว็บ น้องเดียว ดื้อด คล่า**** (เวอร์ วาย เว็บ น้องเดียว ดื้อด คล่า)

เท่ง: ไชไม่ดื้อดคอม (ทำไมไม่ดื้อดคอม)

หนู๋นุ้ย: คอมไม่เห็นแหละคล่าเอาเท่านั้น**** (คอมมันมองไม่เห็นไง คล่าเอาดีกว่า)

(ชุดหลักภาษาหนังเดียวชุดที่ 4 บทสนทนาที่33)

จากบทสนทนาระหว่างเท่งและหนู๋นุ้ย พบว่าตัวละคร “หนู๋นุ้ย” ถูกสวมบทบาทแทนนายหนัง ที่พูดถึงเรื่องการรับหนังตะลุงไปแสดงว่าต้องทำอะไร ถ้าโทรไปช่วงเช้าจะไม่ติดเนื่องจากปิดโทรศัพท์เพราะนายหนังต้องนอน และแนะนำให้คนที่ต้องการติดต่อหนังตะลุงให้ติดต่อทางอีเมลแทน ไปที่ “เวอร์ วาย เว็บ น้องเดียว ดื้อด คล่า” โดยเป็นการใช้คำว่าคล่าเพื่อสื่อว่า การคล่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับคนที่มองไม่เห็นก็คือตัวนายหนัง ไม่ใช่หนู๋นุ้ยที่ถูกสวมบท และแสดงให้เห็นว่าบ่อยครั้งที่นายหนังถูกรบกวนการพักผ่อนจากการติดต่อจากคนปกติจนต้องปิดโทรศัพท์

ผลการวิจัยพบว่าการนำเสนอกลุ่มคนที่มีความผิดปกติทางร่างกายมักตกเป็นตัวละคร เป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่าสังคมยังคงมองว่าความผิดปกติคือความตลก เห็นได้ชัดจากการสร้างตัวละครของหนังตะลุงที่มีอยู่แล้วซึ่งมักนำเสนอความผิดปกติทางร่างกายในการออกเสียงสื่อสาร ทำให้สื่อความผิดพลาดอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ในขณะที่การสวมบทของนายหนังที่มีความพิการทางสายตาจะเป็นการกล่าวถึงคนปกติที่มักทำสิ่งไม่ควรทำต่อคนพิการ และอยากให้สังคมยอมรับความสามารถของผู้พิการมากขึ้น

2. สามีภรรยา

ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาถือเป็นความสัมพันธ์พื้นฐานของครอบครัว จากการวิจัยพบว่าทสนทนาที่สร้างอารมณ์ขันมักจะเป็นบทสนทนาที่สามีและภรรยามีความขัดแย้งต่อกัน และนำเสนอความบกพร่องในหน้าที่ทั้งที่สามีควรมีต่อภรรยา และภรรยาควรมีต่อสามี เช่น สามีที่คิดเหล่า สามีที่ชอบนอกใจภรรยา สามีที่ไร้สมรรถภาพทางเพศ สามีที่ชอบตำหนิภาพลักษณ์ของภรรยา เป็นต้น แสดงให้เห็นพฤติกรรมที่ขัดกับบรรทัดฐานที่สังคมวางไว้ แต่กลับเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นในสังคมและถูกมองเป็นเรื่องตลก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ดา: มึงกะเหมือนกูไซ้เอา อยู่เหมือนเปรต แล่วนมกะไม่รู้ไอ้ใคร** ให้พอนอนหงายไซ้เห็นนม** นมไม่รู้เลนไปอยู่ไหน เราอได้คุณนมมันสักที ต้องเอามือ กวาดๆแล้ว หล้อมๆ หล้อมแล้วหุยม หุยมแล้วลูป*** รำคาญ จริง

(กับมึงกูก็ไม่อยากจะเอามาทำเมีย หน้าตาที่ไม่ดีเหมือนเปรต หน้าอกก็ดูไม่ได้ แคนอนหงายก็มองไม่เห็นแล้ว ไม่รู้ว่ามันหายไปไหน เราจะได้คุณนมมันบ้าง ต้องเอามือมาโกยๆ เข้ามาแล้วก็ดูค มันรำคาญ)

ยาย: เทียววิจารณ์เปรต อยู่ปีนั้น ไอ้อูบาทว์หื้อ มึงกะหมาดิเท่าใดกัน งันวันก่อนไปนั้นบ้านผู้ใหญ่แหว เสี่ยงว่ากินขาดอง หลบมาไม้กูด ของเรถ้าๆ ***ว่า ชวนกูทำงานวันนั้นหม้ายใคร กูกล้าแแต่จริง แต่ไซ้มันสั้น***กูสงสัย กันแล้วเวือหัวยังล่ออยู่ประนอกหลาย**** เอาข้างเข้าแล้วยังอิมแม่หัย*** คนเรา

(วิจารณ์คนอื่นอยู่นั้นแหละ ไอ้อูบาทว์มึงก็ไม่ได้คิดอะไรเท่าไร เมื่อวันก่อนไปบ้านผู้ใหญ่แหว ได้ข่าวว่าไปกินขาดอง กลับบ้านมาหาพูดทำเป็นโม้ “คุณี่สิมันใหญ่ๆ” แล้วมาชวนกูทำการบ้าน พอวันนั้นไม่มีใคร กูก็ลองคลำดูว่าใหญ่จริงไหม กูสงสัยทำไมมันสั้นๆ ตกลงว่าหัวของมันยังอยู่ข้างนอก แล้วเอาด้านข้างเข้า โถๆแล้วยังจะโม้)

ดา: แลที่เทียวหลงให้เสียหยา มันหาว่ากูเอาข้างเข้า (กูที่มันพูคให้เราเสียหยา มันคิดว่ากูเอาด้านข้างเข้า)

(ชุดหลักภาษาหนึ่งเดียวชุดที่ 2 บทสนทนาที่ 52)

จากบทสนทนาเป็นพฤติกรรมของทั้งสามีและภรรยาที่ขราแล้วแต่ก็ชอบทะเลาะ ต่อว่าพูดจาหยาบคายและกล่าวถึงสัญลักษณ์ทางเพศกันอย่างชัดเจน เมื่อนำมาสื่อในบทสนทนาและทำให้เกิดอารมณ์ขันสะท้อนให้เห็นความขัดแย้งภายในครอบครัว ทั้งการพูดจาไม่ให้เกียรติ การดูถูก

โดยเฉพาะการคุกคามที่เกี่ยวกับสัญลักษณ์ทางเพศซึ่งมีทั้งฝ่ายชายพูดต่อฝ่ายหญิง และฝ่ายหญิงพูดต่อฝ่ายชายอย่างตรงไปตรงมา ถือเป็นสิ่งที่ตอกย้ำพฤติกรรมด้านลบของสามีภรรยา

3. นักการเมือง

นักการเมืองคือกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจ เป็นความหวังของชาวบ้านในการพัฒนาและแก้ปัญหา ตามนโยบายต่างๆ จะถูกนำมากล่าวถึงในบทสนทนาโดยการแทรกเรื่องราวปัญหา ตลอดจน เหตุการณ์สำคัญทางการเมือง กลุ่มทางการเมือง และการกล่าวถึงบุคคลสำคัญทางการเมือง แยกได้ สามประเด็นคือ หนึ่งการไม่สามารถแก้ปัญหาต่างๆของนักการเมืองซึ่งมักจะเป็นเรื่องราคารายตกต่ำ จนทำให้มีการประท้วงอยู่บ่อยครั้งและมักแก้ปัญหาโดยการขึ้นราคายางให้ แต่จะเป็นช่วงเวลาที่ยืด ยางผลัดใบไม่สามารถกรีดยางได้แล้ว สะท้อนให้เห็นการทำงานของนักการเมืองที่มักจะทำปัญหา ไม่ตรงจุดไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน สองการกล่าวถึงบุคคลสำคัญทาง การเมืองที่มีอำนาจในตำแหน่งระดับผู้นำผ่านการล้อชื่อที่มักจะนำมาประกอบความต้องการมีอำนาจ หรือต้องการมีตำแหน่งทางการเมืองของชาวบ้านธรรมดา ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างระหว่าง นักการเมืองและชาวบ้านที่มองนักการเมืองว่าเป็นผู้ที่มีอำนาจและเข้าถึงยาก สามการกล่าวถึง เหตุการณ์ทางการเมืองต่างๆ เช่นการมีปัญหาระหว่างนักการเมือง เหตุการณ์การประท้วงทางการเมือง เมือง และกลุ่มทางการเมือง สะท้อนถึงปัญหาที่เกิดจากการทำงานของนักการเมืองในแต่ละยุค ดัง ตัวอย่างต่อไปนี้

หนูนุ้ย: เออ คุณไม่ได้ตัดยางข้างกูกะไม่ใช่ป्लीไหร่ ที่นี้พวกที่ตัดยางข้าง พี่น้องคับ เราจะลุกขึ้นมา ประท้วง เลื่อเหลื่อง เลื่อแดง เราไปเลื่อจี้ยาง (สำหรับกูไม่ได้รับจ้างตัดยางกูก็ไม่เป็นอะไร ที่นี้คนที่รับจ้างตัดยางเราจะต้องลุกขึ้นมาประท้วง มีเลื่อเหลื่อง มีเลื่อแดงแล้ว เราไปนานม เลื่อจี้ยาง)

เท่ง: อะเลื่อจี้ยาง (อะไรนะเลื่อจี้ยาง)

หนูนุ้ย: เออ เราไม่รบกับใคร ไปประท้วง ไม่ใช่ทำแต่กูประท้วง พม่าจะไป**** (ใช่ เราจะไม่ ทะเลาะกับใคร ที่ไปประท้วงจะไม่มีแค่เรา พม่าก็จะไปด้วย)

เท่ง: อะ (เหอ)

หนูนุ้ย: เออ พม่าไปยื่นโห “ระ ทะ บา ชู ตู๊ รอ โค ตะ ยา โตะ งา แหละ*** มะชั่ว ตา แน่ ๆ เลอ”
*** (ใช่พม่าจะไปยื่นตะ โทกันว่า “รัฐบาลช่วยด้วยเราคนตัดยางตกงานแล้ว ถ้าไม่ช่วยตาย แน่ ๆ เลอ”)

เท่ง: ไคร (ไครตงงาน)

หนุ่ญ: พมานันแหละ นั้นแหละจริง (พมานันไงที่ตงงาน)

(ชุดหลักภาษาหนั่งเดียวชุดที่ 6 บทสนทนาที่ 62)

จากบทสนทณาระหว่างเท่งกับหนุ่ญที่กำลังกล่าวถึงปัญหาการคายงตงแต่หนุ่ญกลับบอก
ว่าต่อให้ราคาตงเขาก็ไม่มีปัญหา ฉะนั้นคนที่รับจ้างตงยงจะต้องประท้วงบ้าง หากมีเสื่อเหลืองเสื่อ
แดงแล้วก็ต้องมีกลุ่มเสื่อขี้ขางหรือเสื่อที่ใช้ใส่เวลาตงยง และคนที่ไปประท้วงจะไม่ได้มีแค่คนได้
เพราะจะมีคนพม่าไปประท้วงด้วย เนื่องจากคนที่จะตงงานเมื่อราคายงตงคือพม่าที่เจ้าของสวนจ้าง
มากรีตยง แสดงให้เห็นถึงการทำงานของนักรบเมืองที่ยังคงไม่สามารถแก้ปัญหาและแสดงถึง
ผลกระทบที่มีวงกว้างและไม่ได้มีปัญหาเฉพาะคนในพื้นที่แต่จะกระทบต่อแรงงานต่างด้าวที่มี
ทำงานในพื้นที่ด้วย

4. ตัวละครที่ควรเป็นแบบอย่าง

ตัวละครในหนังตะลุงนอกจากตัวละครที่เป็นตัวตลกแล้ว ยังมีตัวละครอื่นๆที่จะต้องมีการ
การแสดงหนังตะลุงคือ เจ้าเมือง หรือ ราชา ฤๅษี หรือ นักบวช ซึ่งเป็นตัวละครที่เป็นตัวคอยดำเนิน
เรื่อง และถือเป็นตัวละครที่จะต้องมีความรู้ความสามารถ มีความน่าเชื่อถือ น่าเคารพ และเป็น
แบบอย่างที่ดี แต่ในหนังตะลุงนี้เองเดียวทุกท่วงวัฒนธรรมบ่อยครั้งที่บทสนทนาทำให้ตัวละคร
ดังกล่าวกลายเป็นตัวตลก ไม่น่าเชื่อถือ ไม่น่าเคารพ รวมทั้งตัวละครที่ถูกสร้างเพิ่มขึ้นมาซึ่งมักจะ
เป็นบุคคลของหน่วยงานรัฐเช่น ทหาร ตำรวจ ที่ถูกคาดหวังให้เป็นแบบอย่าง แต่กลับแสดง
พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับความคาดหวังในสังคม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

บองหลา: กั๊บ หรอยนะ เขาทหารวังหะอะ (ดีจังเลยนะ คุณเป็นทหารในวังหรือ)

ทหารพุน: กั๊บ (ครับ)

บองหลา: พกปิ่นเรียบร้อยนะ จับอยู่ไหนหวังนี้(พกปิ่นมาด้วย แล้วตั้งด่านจับอยู่แถวไหน)

ทหารพุน: อยู่ควนมีด*** (แถวควนมีด)

บองหลา: ไม่กั๊วหะอะ (ไม่กั๊วหรือ)

ทหารพุน: กั๊ว! ไหร่กูหยบอยู่ในสอบทรายนุ ไซ่กูออกมา***สอบทรายไม่รู้กั๊วชั๊นกูหยบ** (จะ
กั๊วทำไม กูก็แอบอยู่ในกระสอบทราย กูไม่ออกมา กระสอบทรายมีตั้งหลายชั้นที่กูเข้าไป
แอบ)

(ชุดหลักภาษาหนั่งเดียวชุดที่ 9 บทสนทนาที่ 29)

จากบทสนทนาระหว่างทหารพูนกับบองหลา โดยบองหลามาเจอทหารพูนก็ถามว่าใช้ทหารในวังหรือไม่ ทหารพูนตอบว่าใช่ บองหลาก็ถามต่ออีกว่าช่วงนี้ไปอยู่ประจำแถวไหน ทหารพูนจึงบอกว่าตนอยู่ประจำที่ด่านควนมิดซึ่งอยู่ในพื้นที่สีแดงของจังหวัดสงขลา บองหลาก็ถามว่าไปอยู่ที่นั่นไม่กลัวเรื่องระเบิดบ้างหรือ ทหารพูนก็ตอบว่าจะกลัวทำไมในเมื่อตนเองแต่แอบอยู่ในกระสอบทรายที่ใช้ป้องกันแรงระเบิด แสดงให้เห็นเป้าล่อที่เป็นตัวตลกคือทหารพูน ตัวละครที่เป็นบุคคลของหน่วยงานรัฐ เป็นอาชีพที่มีความเข้มแข็ง กล้าหาญ แต่ในบทสนทนากลับถูกทำให้ทหารกลายเป็นคนขี้ขลาด ไม่มีความกล้าหาญซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวขัดแย้งต่อความคาดหวังของสังคมจึงนำไปสู่อารมณ์ขัน

5. เด็กที่แสดงพฤติกรรมด้านลบต่อผู้ใหญ่

จากงานวิจัยพบว่าพฤติกรรมด้านลบของเด็กเป็นการแสดงพฤติกรรมที่ทำร้ายต่อผู้ใหญ่ ทั้งต่อพ่อแม่ ต่อครูอาจารย์ และต่อผู้ใหญ่ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน ซึ่งเป็นลักษณะแสดงถึงการต่อต้านความมีอาวุโส ดังนั้นจึงทำให้พบการนำเสนอภาพของเด็กที่ทำร้ายผู้ใหญ่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ทหารพูน: ไม่รู้มาทำไอ้ไหร่*** กินข้าวแล้วหม้ายนุ้ย (ไม่รู้จะมาทำไม กินข้าวแล้วยังลูก)

ลูกพูน: กินแล้ว (กินแล้ว)

ทหารพูน: กินแล้ว (กินแล้วหรือ)

ลูกพูน: เออ (เออ)

ทหารพูน: กินกับไหร่ (กินกับอะไร)

ลูกพูน: กินกับแกงไก่ใส่หยวกกล้วยไม่มีบัตรประชาชน*** (กินกับแกงไก่ใส่หยวกกล้วยไม่มีบัตรประชาชน)

ทหารพูน: หยวกกล้วยไหร่หม้ายบัตรประชาชน (หยวกกล้วยอะไร ไม่มีบัตรประชาชน)

ลูกพูน: หยวกกล้วยเดือนแผละ ไอ้โบ้***** (หยวกกล้วยเดือนใจ ไอ้โง่)

(ชุดหลักภาษาหนังสือชุดที่ 4 บทสนทนาที่ 18)

จากบทสนทนาระหว่างทหารพูนกับลูกที่มาตามกลับบ้าน ทหารพูนเมื่อเจอลูกก็ถามว่ากินข้าวมาหรือยัง และกินกับอะไร ลูกนายพูนบอกว่ากินข้าวกับแกงไก่ใส่หยวกกล้วยที่ไม่มีบัตรประชาชน นายพูนไม่เข้าใจ ลูกจึงบอกว่าหยวกกล้วยเดือนหรือกล้วยป่า และคำพ่อของตนเองคือทหารพูนว่าโง่ที่ไม่เข้าใจ เป็นการแสดงพฤติกรรมด้านลบ ที่ก้าวร้าวไม่สุภาพและไม่เคารพผู้ใหญ่ และการด่าว่า โง่ แสดงถึงการทำร้ายความอาวุโส เมื่อนำมาล้อในบทสนทนาจึงทำให้เกิดอารมณ์ขัน

6. กลุ่มชาติพันธุ์

จากงานวิจัยพบกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นชนกลุ่มน้อยถูกนำมาเป็นเป้าล้อหรือตัวตลกในหนังตะลุง โดยมีจะนำเสนอในลักษณะการพูดที่ไม่ชัด พูดไม่เข้าใจ มีพฤติกรรมที่ทำให้ดูด้อย หรือ โง่กว่าคนในพื้นที่ เช่น คนเชื้อสายจีนที่พูดไม่ชัด มีนิสัยขี้เหนียว ชาวพม่าที่พูดภาษาไทยไม่ชัด แยกหรือมุสลิมที่ขายโรตีสีและมีลูกหลายคน รวมไปถึงคนจากจังหวัดอื่นๆ ภาคอื่นๆ ที่มาอาศัยในภาคได้แล้วไม่เข้าใจภาษาได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หมอนวดชาวพม่าที่พูดภาษาไทยไม่ชัด

หมอนวดพม่า: ป่ากินข้าวหรือยัง(ป่ากินข้าวมาหรือยัง)

เท่ง: ไม่กินที (ยังไม่กิน)

หมอนวดพม่า: แหะป่าหิมะ*** (แล้วหิวไหม)

เท่ง: ไอ้ใครเก๊าะว่า (อะไรนะ)

หมอนวดพม่า: ป่ายังไม่กินข้าวป่าไม่หิหรือ*** (ป่ายังไม่กินข้าวป่าไม่หิวหรือ)

เท่ง: ไอ้หรุ่น้อย (อะไรนะน้อย)

หนูน้อย: มันว่าหิวไม่หิว (มันถามว่าหิวไหม)

เท่ง: ไม่หิวน้องหะ(ไม่หิวจะน้อง)

หมอนวดพม่า: ไม่หินะ ทำไมไม่หิอะ*** แต่หนูคิดว่าป่าน่าหินะ*** (ไม่หิวนะ ทำไมไม่หิวอะ แต่หนูคิดว่าป่าน่าหิ(ว)นะ)

เท่ง: อออุชัตตายโหง มาว่ากูไซ (เอ๊ะ! คุตะตาย มาว่ากูทำไม)

หนูน้อย: ว่ามิ่งนั้น น่าจะหิว (มันบอกว่า มิ่งน่าจะหิว)

(ชุดหลักภาษาหนังเดี่ยวชุดที่ 5 บทสนทนาที่ 52)

จากบทสนทณาระหว่าง เท่ง หนูน้อย และหมอนวดชาวพม่า โดยเท่งกำลังจะซื้อบริการจากหมอนวดชาวพม่า หมอนวดจึงสอบถามว่าเท่งหิวข้าวหรือไม่ แต่หมอนวดพูดไม่ชัดจึงทำให้คำว่า หิว กลายเป็นหิ เพราะลักษณะการพูดของหมอนวดพม่า หมอนวดคิดว่าเท่งน่าจะหิ(ว) เท่งได้ยืนยันกับหมอนวดต่อว่าตน แต่โชคดีที่หนูน้อยเข้าใจและแปลให้ฟัง จากบทสนทนาเป็นการแสดงให้เห็นถึงการนำเสนอความด้อยทางภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่สามารถสื่อสารและใช้ภาษาไทยได้ชัดทำให้ผู้ฟังตีความเป็นความหมายอื่นจนกลายเป็นตัวตลก

7. กลุ่มคนที่มักทำผิดศีลธรรมและผิดขนบความเชื่อต่างๆ

ในหนังสือเล่มนี้จะนำกลุ่มคนหรือบุคคลที่มีลักษณะทำผิดศีลธรรม เช่น คนเมา คนเล่นการพนัน คนเล่นหวย คนกินน้ำกระเทียม แม่ค้าที่มีนิสัยขี้โกง รวมไปถึงคนที่ทำผิดจนบอบความเชื่อ เช่น คนไม่นับถือครูหมอมโนราห์ คนที่บนบานแล้วไม่แก้บน ถูกนำมาล้อให้กลายเป็นตัวตลก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คนที่ทำผิดจนบอบความเชื่อครูหมอมโนราห์ โดยนายแก้วเป็นร่างทรง

แก้ว: อ้อ ..นี่แหละลูกครูหมอมโนรา กับกูนี้ไม่มีใครชนะแล้ว มึงรู้ไหมไอ้ทองมึงได้อยู่สบาย เพราะใคร เครื่องบินตกที่ภูเก็ตเขาตายแคร์้อยมึงรู้ไหมลูกว่าไซมิงไม่ตาย (นี่แหละลูกครูหมอมโนราห์ กับกูไม่มีใครสนใจอะไรแล้ว มึงรู้ไหม ไอ้ทองมึงที่ไปอยู่สุขสบายเพราะใคร เครื่องบินตกที่ภูเก็ตเขาตายเกือบร้อยมึงรู้ไหม ทำไมมึงไม่ตาย)

ยอดทอง: รู้แล้วคับ (รู้แล้วครับ)

แก้ว: ไซไม่ตาย (ทำไมไม่ตาย)

ยอดทอง: เพราะผมไม่ได้ไปคับ*** (เพราะผมไม่ได้ไปครับ)

แก้ว: ถูก ถูกถูก กับกูนี้ไม่มีใครชนะเข็ดแม่่ม น้ำในหิ้งครูหมอม้วยปิด ในกรงนกนุเต็มๆ จอก*** ไม่ถูก (ถูกต้อง กับกูไม่มีใครสนใจ น้ำบนหิ้งครูหมอม้วยปิด แต่ในกรงนกเต็มแก้ว มันไม่ถูก)

ยอดทอง: ไม่ถูก (ออไม่ถูก)

แก้ว: แม่่มหิ้งปลากัดตั้งสูงหว่าหิ้งกู สู่อือครูหมอปลากัดกับครูหมอนกรงเสียแล้ว เอะ*** กับกูไม่มีใครชนะแล้ว (แม่่ม..หิ้งปลากัดวางสูงกว่าหิ้งกูอีก มึงนับถือครูหมอปลากัดกับครูหมอนกรงเสียแล้วรีไรกับกูถึงไม่มีใครสนใจ)

(ชุดหลักฮาภาษาหนึ่งเดียวชุดที่ 10 บทสนทนาที่ 9)

จากบทสนทณาระหว่างยอดทองและแก้ว โดยแก้วกำลังถูกครูหมอมโนราห์เข้าร่างมาคุยกับยอดทองที่เป็นลูกหลานว่าไม่มีใครสนใจหิ้งบูชาครูหมอมเลย น้ำในแก้วบนหิ้งก็ไม่มี ในขณะที่แก้วในกรงนกมีน้ำเต็ม และยังเอาปลากัดไปวางไว้สูงกว่าหิ้งบูชาครูหมอมโนราห์อีกซึ่งถือเป็นสิ่งผิดจากขนบความเชื่อ สะท้อนให้เห็นว่าคนรุ่นหลังมักไม่สนใจและละเลยความเชื่อต่างๆ โดยเฉพาะการนับถือครูหมอมโนราห์ที่จะต้องดูแลหิ้งบูชาให้ดีไม่ให้มีสิ่งใดมาวางเหนือกว่าเพราะถือเป็นการทำทาสสิ่งศักดิ์สิทธิ์

8. วยรุ่น

จากบทสนทนาในหนังสือเล่มนี้จะกล่าวพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นที่ถูกมองด้วยความคิดของผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ในที่นี้อาจหมายถึงพ่อแม่ที่มองลูก หรือ ผู้ใหญ่ที่มองวัยรุ่นสมัยนี้ พฤติกรรมที่ถูกกล่าวถึงคือ มีความดีอีร้น รักความสบาย การมีคูครองก่อนวัยอันควร การแต่งกายที่ไม่สุภาพ การพุดจา การขึ้นชอบการแต่งรถ เป็นต้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หนูนุ้ยพุดถึงลูกสาวของตน

หนูนุ้ย: ลำบาก ทุคะไซ่ปล้ำได้แล้วหว่างนี้ (ลำบากจริงๆ ทุก็พุดอะไรไม่ได้เลยช่วงนี้)

เท่ง: ปลืออะ ลูก (เป็นยังงิละลูก)

หนูนุ้ย: ลูกได้ฝัแล้วหล่าว (ลูกมีฝัอีกแล้ว)

เท่ง: ลูกมีง (ลูกของมีงหรือ)

หนูนุ้ย: ได้ฝั แบบอัดโนมตี ได้แบบไม่พคฝักหนอ (ได้ฝัแบบอัดโนมตี ได้แบบไม่พคฝักเคียง)

เท่ง: ได้ไม่พคฝักหนอ แบบไหน (อะไรคือได้แบบไม่พคฝักเคียง)

หนูนุ้ย: แบบหม้ายแดง(แดง)แหละ**** (แบบไม่ต้องแต่งงานงิ)

(ชุดหลักสาภษาหนังสือชุดที่ 1 บทสนทนาที่ 79)

จากบทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างหนูนุ้ยกับเท่ง โดยหนูนุ้ยกำลังเล่าถึงลูกสาวว่ามีสามีอีกแล้ว ได้แบบไม่พคฝักหนอ หรือฝักเคียงที่ไซ่กิน เท่งสงสัยคืออะไร หนูนุ้ยบอกว่าแบบ “หม้ายแดง” สามารถตีความได้สองความหมายคือ ไม่มีแดงกวาซึ่งเป็นฝักที่ไซ่รับประทานเป็นฝักเคียงหรือฝักหนอในภาษาถิ่นใต้ ในขณะที่เดียวกันก็หมายถึง การไม่แต่งงาน หรือหนีตามกันไป ทั้งนี้เพราะสองความหมายนี้ในภาษาได้ออกเสียงพ้องกัน สรุปคือหนูนุ้ยบอกว่าลูกสาวของตนหนีตามผู้ชาย แสดงให้เห็นการนำพฤติกรรมของวัยรุ่นมาล้อให้เกิดความตลกคือการมีสามีก่อนวัยอันควรหรือการหนีตามโดยไม่แต่งงาน เป็นพฤติกรรมที่ผิดจาริตและขัดกับขนบของสังคมซึ่งมักเกิดกับวัยรุ่นตามความคิดของผู้ใหญ่

สรุปผล

ผลการวิจัยนัยทางสังคมผ่านภาษาสื่ออารมณ์ขันที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้เองเดียวลูกทุ่งวัฒนธรรม แสดงให้เห็นว่าภาษาเป็นตัวนำความคิด ค่านิยมต่างๆ ทางสังคมและวัฒนธรรม โดยการนำเสนอคนกลุ่มต่างๆให้ตกเป็นตัวตลกจะเห็นได้จาก การนำเสนอผู้มีความผิดปกติทางร่างกายที่

มักจะถูกตอกย้ำความผิดปกติและการไม่ได้รับการดูแลที่เหมาะสมจากคนปกติ กลุ่มชาติพันธุ์มักถูกนำเสนอให้ไร้ทักษะในการใช้ภาษา การล้อเลียนพฤติกรรมหรือรูปร่างลักษณะด้านลบของสามี ภรรยา กลุ่มคนที่มักทำผิดศีลธรรมและผิดขนบความเชื่อต่างๆ วัยรุ่นมีพฤติกรรมด้านลบจากมุมมองของผู้ใหญ่ที่มักจะมองว่าวัยรุ่นคือผู้ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ เด็กที่แสดงพฤติกรรมด้านลบต่อผู้ใหญ่มักถูกนำเสนอภาพการต่อต้านความอาวุโส ตลอดจนนักการเมือง และ ตัวละครที่ควรเป็นแบบอย่างเช่น นักบวช ราชินีเจ้าหน้าทีรัฐ ที่จะถูกนำเสนอให้เป็นคน โง่เขลา ขี้โกง ไม่มีความน่าเชื่อถือ ไม่น่าเคารพ ทั้งหมดล้วนแสดงนัยทางสังคมถึง ความเหลื่อมล้ำ อำนาจ ความไม่เท่าเทียมที่เกิดขึ้นในสังคมผ่านการใช้ภาษาสื่ออารมณ์ขันในหนังสือตลกขณะนั่งเดี่ยวลูกทุ่งวัฒนธรรม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยซึ่งใช้การพิจารณาจาก ตัวตลกที่ตกเป็นเป้าล้อของสังคมและเสนอนัยผ่าน บทสนทนาในหนังสือตลก สอดคล้องกับความคิดของ Streen (1993 cited in Jaroenkiatboworn, 2005: 16) ที่ศึกษาเรื่องตลกภาษาอังกฤษในสังคมอเมริกาพบว่า เรื่องตลกส่วนใหญ่มักแสดงการละเมิดข้อต้องห้ามต่างๆ ไม่ใช่เพียงแค่เรื่องทางเพศแต่รวมไปถึงเรื่องสกปรก ค่านิยมเกี่ยวกับสถาบันครอบครัวหรือการสมรสและรวมไปถึงการ วิพากษ์วิจารณ์สถาบันศาสนา งานวิจัยของ Kanbut (2011) ที่สอดคล้องกับผลการวิจัยนัยทางสังคมลือนักการเมือง ที่ศึกษาบริบทการแสดงอารมณ์ขันล้อเลียนการเมืองจะเกี่ยวกับ บุคลิกส่วนตัวหรือลักษณะทางกายภาพของนักการเมือง นิสัยหรือพฤติกรรมของนักการเมือง เหตุการณ์หรือประเด็นสำคัญทางการเมือง และงานวิจัย Jaroenkiatboworn (2005) ซึ่งได้ศึกษาว่าทกรรมเรื่องตลกไทย ที่ศึกษาทัศนคติต่างๆ ในสังคมและวัฒนธรรมที่สะท้อนจากคนกลุ่มต่างๆ ที่ตกเป็นตัวตลก โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือที่แสดงนัยทางสังคมของผู้มีอำนาจและผู้ด้อยอำนาจมี 6 กลุ่ม คือ การล้อเลียนนักการเมือง ภาพแทนด้านลบของกลุ่มชาติพันธุ์ การล้อเลียนเจ้าหน้าที่ มุมมองด้านลบต่อผู้หญิง มุมมองด้านลบต่อผู้รู้ และภาพแทนของเด็กที่แสดงทัศนคติเชิงลบต่อผู้ใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามในงานวิจัยนี้พบข้อแตกต่างจากงานวิจัยของ Jaroenkiatboworn (2005) และประเด็นอื่นๆ ดังนี้

1. การใช้ภาษาแสดงนัยทางสังคมกับผู้มีความบกพร่องทางร่างกายที่แสดงให้เห็นถึงการย้ำความด้อยกว่าของคนกลุ่มนี้และสังคมยังคงละเลยการดูแลที่ถูกต้องต่อคนกลุ่มนี้ ในขณะที่เดียวกัน

แสดงถึงความต้องการให้สังคมยอมรับคนพิการผ่านนายหนังตะลุงที่มีความพิการทางสายตาแต่มีความสามารถ

2. กลุ่มสามีภรรยาที่มีผลการวิจัยต่างจากงานของกาญจนา เจริญเกียรติบวร ที่ผู้หญิงมักถูกนำเสนอเป็นวัตถุทางเพศ และมีความโง่เขลาจากมุมมองผู้ที่เป็นสามีเสมอ แต่ในงานวิจัยนี้พบว่าผู้ชายถูกนำเสนอเป็นวัตถุทางเพศได้เช่นกัน โดยถูกนำเสนอถึงความไร้สมรรถภาพทางเพศที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการภรรยา และมีความด้อยสติปัญญาไม่ต่างจากผู้หญิง และบ่อยครั้งมีการนำเสนอให้เป็นสามีที่กลัวภรรยา

3. การแสดงพฤติกรรมด้านลบของตัวละครที่เป็นแบบอย่าง โดยเฉพาะตัวละครที่เป็นตัวราชา และฤๅษี ซึ่งตัวละครเหล่านี้เป็นตัวละครที่ได้รับการเคารพตามขนบ โดยหนังตะลุงคณะอื่นๆ ในรุ่นเก่าจะมักไม่นิยมทำให้ตัวละครดังกล่าวกลายเป็นตัวตลก โดยเฉพาะฤๅษีที่ถือเป็นตัวละครที่เป็นครู แต่หนังตะลุงคณะนี้เองเดียวลูกทุ่งวัฒนธรรมมีการปรับการเล่นหนังตะลุงให้เข้ากับสมัย รวมทั้งการสร้างหนังตะลุงที่เป็นราชา ราชนิให้มีบุคลิกที่อปลักษณ์ทำให้เกิดความตลกขบขัน ซึ่งถือเป็นการแสดงหนังตะลุงที่ผิดไปจากขนบเดิม แต่กลับได้รับความนิยมตามยุคสมัย

4. กลุ่มวัยรุ่นที่ถูกมองว่าทำผิดเสมอผ่านมุมมองของผู้ใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างวัยเด็กและผู้ใหญ่มีความคิดเป็นของตัวเองขัดแย้งกับความคิดของผู้ใหญ่ จึงถูกมองว่าเป็นตัวสร้างปัญหาต่างๆ ในสังคมในความคิดของผู้อาวุโสกว่าเสมอ

5. การเมืองเป็นเรื่องที่ถูกนำมาล้อในหนังตะลุงได้เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการล้อตัวบุคคลกลุ่มทางการเมืองหรือเหตุการณ์ทางการเมือง เพราะหนังตะลุงถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิจารณ์และแสดงทัศนคติที่มีต่อการเมืองการปกครองไม่ว่าจะยุคใด แสดงให้เห็นความสนใจและใส่ใจในเรื่องการเมืองของชาวลี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องนัยทางสังคมผ่านภาษาแสดงอารมณ์ขันที่ปรากฏในหนังตะลุงคณะนี้เองเดียวลูกทุ่งวัฒนธรรมพบว่าประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติม คือการศึกษานัยทางสังคมจากหนังตะลุงคณะอื่นๆ เพื่อให้เห็นความเหมือนและความต่าง อันอาจจะแสดงให้เห็นอัตลักษณ์ของหนังตะลุงของภาคใต้ซึ่งเป็นการละเล่นคู่ชาวลีได้มาอย่างยาวนาน

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา เจริญเกียรติบวร. (2548). *การวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องตลกภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนีย์ กระจ่างอินทร์. (2521). *อารมณ์ขันในวรรณกรรมร้อยแก้วของไทยระหว่าง พ.ศ. 2453-2516* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธีรยุทธ์ เกณบุตร. (2554). *การใช้ภาษาแสดงอารมณ์ขันในการ์ตูนล้อการเมืองไทย* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สงขลา: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- โพสทูเดย์. (2559). *ม.ราชภัฏนครศรีฯมอบปริญญาเกิตติมศักดิ์หนึ่งตระกูลตลกบอควัจฉริยะ*. ค้นเมื่อ 22 พฤษภาคม 2559 จาก <http://www.posttoday.com/local/south/441948>.
- ไพศาล กรุ่มรัมย์. (2554). *อารมณ์ขันในบทละครนอกเรื่องสังข์ทองพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย* (วิทยานิพนธ์นิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Translated Thai References

- Jaroenkiatboworn, K. (2005). *A discourse analysis of jokes in Thai* (Ph.D. of Arts Program in Linguistic from Faculty of Art). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Kanbut, T. (2011). *The Use of Language to Convey Humours in Thai Political Cartoons* (The Master of Arts Program in Thai language from Faculty of Humanities). Songkhla: Thaksin University. [in Thai]
- Kratai-intra, T. (1978). *Humour in Thai prose literature during BE.1910-1973* (The Master of Education Program in Thai language from Faculty of Education). Bangkok: Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Krumram, P. (2011). *Humour in Sang Thong, the drama composed by King Rama II* (The Master of Arts Program in Thai language from Faculty of Humanities). Bangkok: Srinakharinwirot University. [in Thai]

Posttoday. (2016). Nakhon Si Thammarat Rajabhat University give the Master Degree to blind genius shadow play. Retrieved on 22 June 2016 from <http://www.posttoday.com/local/south/441948> [in Thai]

ผู้เขียน

นางสาวมรกต เรืองมา

สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์: 08-6969-7939 อีเมล: moyme1989@gmail.com

Author

Miss Morakot Ruangma

Thai language Program, Faculty of Humanities, Kasetsart University

50 Ngamwongwan Road, LatYao, Chatuchak Bangkok 10900

Tel.: 08-6969-7939 Email: moyme1989@gmail.com